

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VIII kadencja
Prezes Rady Ministrów
RM-10-46-16

Druk nr 545
Warszawa, 17 maja 2016 r.

Pan
Marek Kuchciński
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. przedstawiam Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy

- o zmianie ustawy - Prawo o aktach stanu cywilnego.

W załączeniu przedstawiam także opinię dotyczącą zgodności proponowanych regulacji z prawem Unii Europejskiej.

Jednocześnie uprzejmie informuję, że do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych został upoważniony Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji.

Z poważaniem

(-) Beata Szydło

U S T A W A

z dnia

o zmianie ustawy – Prawo o aktach stanu cywilnego

Art. 1. W ustawie z dnia 28 listopada 2014 r. – Prawo o aktach stanu cywilnego (Dz. U. poz. 1741, z późn. zm.¹⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 32 ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Biegły lub tłumacz, z wyłączeniem biegłego sądowego oraz tłumacza przysięgłego, składa przed kierownikiem urzędu stanu cywilnego oświadczenie, że będzie wykonywał powierzone zadania sumiennie i bezstronnie, dochowując tajemnicy prawnie chronionej oraz kierując się w swoim postępowaniu uczciwością i etyką. Adnotację o złożeniu oświadczenia zamieszcza się w protokole czynności z zakresu rejestracji stanu cywilnego.”;

2) po art. 39 dodaje się art. 39a i art. 39b w brzmieniu:

„Art. 39a. 1. Unieważnienia aktu lub aktów stanu cywilnego stwierdzających to samo zdarzenie, a błędnie zarejestrowanych w rejestrze stanu cywilnego z przyczyn technicznych lub w wyniku niewłaściwego zastosowania funkcjonalności rejestru stanu cywilnego dokonuje z urzędu, w formie czynności materialno-technicznej, kierownik urzędu stanu cywilnego, który dokonał błędnej rejestracji, dołączając do każdego z unieważnionych aktów wzmiankę dodatkową o jego unieważnieniu. Czynności niezbędne do unieważnienia aktu lub aktów stanu cywilnego kierownik urzędu stanu cywilnego podejmuje niezwłocznie po stwierdzeniu błędnej rejestracji. Z unieważnionego aktu stanu cywilnego nie wydaje się odpisów.

2. Jeżeli z unieważnionego aktu stanu cywilnego wydano wcześniej odpis, kierownik urzędu stanu cywilnego zawiadamia podmiot, który otrzymał odpis, o unieważnieniu tego aktu. Do zawiadomienia dołącza się, wydany z urzędu, zupełny albo skrócony odpis właściwego aktu stanu cywilnego, odpowiednio do rodzaju odpisu wydanego wcześniej z unieważnionego aktu stanu cywilnego.

3. Postępowanie o unieważnienie aktu lub aktów stanu cywilnego, o których mowa w ust. 1 i 2, wszczyna się z urzędu lub na wniosek osoby, której akt dotyczy, osoby mającej w tym interes prawny lub prokuratora.

¹⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2014 r. poz. 1888 oraz z 2015 r. poz. 262, 1087, 1274 i 2281.

Art. 39b. 1. Jeżeli w rejestrze stanu cywilnego zarejestrowano, z przyczyn innych niż wskazane w art. 39a ust. 1, więcej niż jeden akt stanu cywilnego stwierdzający to samo zdarzenie, a okoliczności wskazane w każdym z tych aktów nie budzą wątpliwości, że przedmiotem rejestracji w każdym z nich jest to samo zdarzenie, wojewoda właściwy dla kierownika urzędu stanu cywilnego, który zarejestrował ostatni akt, unieważnia akt lub akty stanu cywilnego w formie decyzji administracyjnej.

2. Do postępowania o unieważnienie aktu lub aktów stanu cywilnego, o których mowa w ust. 1, stosuje się odpowiednio przepis art. 39a ust. 3.”;

3) art. 41 otrzymuje brzmienie:

„Art. 41. 1. Unieważnienia wzmianki dodatkowej dokonuje z urzędu, w formie czynności materialno-technicznej, kierownik urzędu stanu cywilnego, który sporządził wzmiankę, jeżeli:

- 1) wzmiankę dodatkową dołączono do niewłaściwego aktu stanu cywilnego;
- 2) wzmiankę dodatkową błędnie sporządzono z przyczyn technicznych lub w wyniku niewłaściwego zastosowania funkcjonalności rejestru stanu cywilnego.

2. Jeżeli z aktu stanu cywilnego z unieważnioną wzmianką dodatkową wydano wcześniej odpis, kierownik urzędu stanu cywilnego zawiadamia podmiot, który otrzymał odpis, o unieważnieniu tej wzmianki. Do zawiadomienia dołącza się, wydany z urzędu, zupełny albo skrócony odpis właściwego aktu stanu cywilnego, odpowiednio do rodzaju odpisu wydanego wcześniej z aktu stanu cywilnego z unieważnioną wzmianką.”;

4) w art. 47 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Odpis skrócony aktu stanu cywilnego jest wydawany z urzędu w jednym egzemplarzu, po sporządzeniu aktu urodzenia albo zgonu – osobie zgłaszającej zdarzenie oraz po sporządzeniu aktu małżeństwa – osobom, które zawarły małżeństwo.”;

5) dotychczasową treść art. 81 oznacza się jako ust. 1 i dodaje się ust. 2 i 3 w brzmieniu:

„2. Zaświadczenie stwierdzające brak okoliczności wyłączających zawarcie małżeństwa wydaje się w dwóch egzemplarzach, przy czym jeden egzemplarz jest przeznaczony dla kościoła albo innego związku wyznaniowego, w którym jest zawierane małżeństwo, a drugi dla kierownika urzędu stanu cywilnego właściwego do sporządzenia aktu małżeństwa.

3. Do zaświadczenia, o którym mowa w ust. 1, kierownik urzędu stanu cywilnego dołącza 3 egzemplarze formularza zaświadczenia stwierdzającego, że oświadczenia

o wstąpieniu w związek małżeński zostały złożone w obecności duchownego; egzemplarze te, wypełnione przez duchownego, są przeznaczone dla osób, które zawarły małżeństwo, dla kościoła albo innego związku wyznaniowego, w którym zawarto małżeństwo, oraz dla kierownika urzędu stanu cywilnego właściwego do sporządzenia aktu małżeństwa.”;

- 6) w art. 104 po ust. 4 dodaje się ust. 4a w brzmieniu:

„4a. Jeżeli wniosek o transkrypcję zagranicznego dokumentu stanu cywilnego został złożony do konsula, konsul przesyła wniosek do kierownika urzędu stanu cywilnego wybranego przez wnioskodawcę.”;

- 7) w art. 106 ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Jeżeli wniosek o transkrypcję dokumentu stanu cywilnego potwierdzającego zawarcie małżeństwa został złożony do konsula, oświadczenia w sprawie nazwiska noszonego po zawarciu małżeństwa oraz oświadczenia w sprawie nazwiska dzieci zrodzonych z tego małżeństwa małżonkowie mogą zawrzeć w składanym wniosku o transkrypcję albo złożyć do protokołu przed konsulem przy składaniu wniosku o transkrypcję.”;

- 8) po art. 124 dodaje się art. 124a w brzmieniu:

„Art. 124a. 1. Kierownik urzędu stanu cywilnego może upoważnić pisemnie pracownika urzędu stanu cywilnego do przenoszenia aktów stanu cywilnego do rejestru stanu cywilnego. Upoważniony pracownik, dokonując przeniesienia aktu stanu cywilnego do rejestru stanu cywilnego, może wykonywać czynności, o których mowa w art. 124 ust. 4.

2. Zastępca kierownika urzędu stanu cywilnego nie może upoważnić pracownika do dokonywania czynności, o której mowa w ust. 1.”;

- 9) art. 127 otrzymuje brzmienie:

„Art. 127. 1. Jeżeli przy przenoszeniu aktu stanu cywilnego do rejestru stanu cywilnego wystąpią okoliczności wskazujące na konieczność unieważnienia aktu stanu cywilnego, kierownik urzędu stanu cywilnego przenosi ten akt do rejestru stanu cywilnego, a następnie niezwłocznie podejmuje czynności niezbędne do unieważnienia tego aktu stanu cywilnego i nie wydaje z niego odpisów.

2. Jeżeli przeniesiono do rejestru stanu cywilnego więcej niż jeden akt stanu cywilnego stwierdzający to samo zdarzenie, sporządzony przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy albo sporządzony w trybie art. 145, a okoliczności wskazane w każdym z tych aktów nie budzą wątpliwości, że przedmiotem rejestracji w każdym

z nich jest to samo zdarzenie, wojewoda właściwy dla kierownika urzędu stanu cywilnego, który sporządził ostatni akt, unieważnia akt lub akty stanu cywilnego, w formie decyzji administracyjnej.

3. Jeżeli rejestracja stanu cywilnego w formie aktu stanu cywilnego nastąpiła po dniu wejścia w życie niniejszej ustawy i dokonano przeniesienia do rejestru stanu cywilnego aktu stwierdzającego to samo zdarzenie, sporządzonego przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy albo sporządzonego w trybie art. 145, a okoliczności wskazane w każdym z tych aktów nie budzą wątpliwości, że przedmiotem rejestracji w każdym z nich jest to samo zdarzenie, wojewoda właściwy dla kierownika urzędu stanu cywilnego, który sporządził ostatni akt, unieważnia akt lub akty stanu cywilnego, w formie decyzji administracyjnej.

4. Postępowanie o unieważnienie aktu stanu cywilnego, o którym mowa w ust. 2 i 3, wszczyna się z urzędu lub na wniosek osoby, której akt dotyczy, osoby mającej w tym interes prawny lub prokuratora.”;

10) po art. 127 dodaje się art. 127a i art. 127b w brzmieniu:

„Art. 127a. 1. Jeżeli z przyczyn technicznych lub w wyniku niewłaściwego zastosowania funkcjonalności rejestru stanu cywilnego albo na skutek omyłki pisarskiej błędnie przeniesiono do rejestru akt lub akty stanu cywilnego stwierdzające to samo zdarzenie, sporządzone przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy lub sporządzone w trybie art. 145, kierownik urzędu stanu cywilnego, który dokonał błędnego przeniesienia, unieważnia z urzędu akt lub akty stanu cywilnego w formie czynności materialno-technicznej, dołączając do każdego z unieważnionych aktów wzmiankę dodatkową o jego unieważnieniu. Z unieważnionego aktu nie wydaje się odpisów.

2. Jeżeli z unieważnionego aktu stanu cywilnego wydano wcześniej odpisy, kierownik urzędu stanu cywilnego zawiadamia podmiot, który otrzymał odpis, o unieważnieniu aktu. Do zawiadomienia dołącza się, wydany z urzędu, zupełny albo skrócony odpis właściwego aktu stanu cywilnego, odpowiednio do rodzaju odpisu wydanego wcześniej z unieważnionego aktu stanu cywilnego.

Art. 127b. 1. Jeżeli do kierownika urzędu stanu cywilnego, który przechowuje księgę stanu cywilnego prowadzoną na podstawie dotychczasowych przepisów, został złożony wniosek podmiotu, o którym mowa w art. 45, kierownik ten może wydać, w formie określonej w przepisach ustawy, odpis zupełny lub skrócony aktu stanu cywilnego sporządzonego w księdze stanu cywilnego z wykorzystaniem danych, o których mowa w art. 124 ust. 8, jeżeli nie zachodzi konieczność dołączenia wzmianki

dotkowej w tym akcie, przypisku przy tym akcie lub, zastosowania art. 126 ust. 1 lub potrzeba uzupełnienia treści aktu stanu cywilnego, o którym mowa w art. 124 ust. 4, w zakresie niezbędnym do wydania odpisu zgodnego pod względem treści z wymaganiami przewidzianymi w obowiązujących przepisach.

2. Odpisy skrócone i zupełne, o których mowa w ust. 1, mogą być wydawane z wykorzystaniem danych, o których mowa w art. 124 ust. 8, nie dłużej jednak niż przez okres 5 lat od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.”;

11) w art. 145 uchyla się ust. 13.

Art. 2. Akty stanu cywilnego, które zostały sporządzone lub w których zamieszczono wzmianki lub przy których zamieszczono przypiski na podstawie przepisów dotychczasowych w okresie od dnia 1 marca 2015 r. do dnia 31 sierpnia 2015 r., a które nie zostały przeniesione do rejestru stanu cywilnego do dnia 31 grudnia 2015 r., podlegają przeniesieniu do tego rejestru nie później jednak niż w okresie 5 lat od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 3. Do aktów stanu cywilnego i do wzmianek dodatkowych błędnie sporządzonych lub błędnie przeniesionych do rejestru stanu cywilnego w okresie od dnia 1 marca 2015 r. do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, stosuje się przepisy art. 39a, art. 41, art. 127 i art. 127a w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

Art. 4. Ustawa wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia, z wyjątkiem:

- 1) art. 1 pkt 8, który wchodzi w życie z dniem 1 sierpnia 2016 r.;
- 2) art. 1 pkt 2 w zakresie dotyczącym dodanego niniejszą ustawą art. 39a, pkt 3, 9 i 10 w zakresie dotyczącym dodanego niniejszą ustawą art. 127a, które wchodzi w życie po upływie 6 miesięcy od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

I. Cel ustawy

Zasadniczym celem ustawy jest usprawnienie pracy urzędów stanu cywilnego oraz poprawa obsługi obywateli. Wobec trudności związanych z funkcjonowaniem Systemu Rejestrów Państwowych, urzędy stanu cywilnego postulowały zmiany, które znalazły odzwierciedlenie w projekcie. Proponowane zmiany obejmują: przyznanie pracownikom urzędu stanu cywilnego uprawnień do przenoszenia do rejestru stanu cywilnego aktów sporządzonych w papierowych księgach stanu cywilnego, wprowadzenie administracyjnego trybu unieważniania aktów stanu cywilnego oraz wzmianek dodatkowych błędnie sporządzonych, umożliwienie wydawania przez okres 5 lat od daty wejścia w życie projektowanej ustawy, odpisów aktów stanu cywilnego nowego wzoru sporządzonych w księgach stanu cywilnego z wykorzystaniem danych zgromadzonych w aplikacjach wspierających rejestrację stanu cywilnego, prowadzonych w urzędach przed wdrożeniem centralnego rejestru stanu cywilnego. Projekt określa również nowy termin zobowiązujący kierowników urzędów stanu cywilnego do przeniesienia do rejestru stanu cywilnego aktów sporządzonych w okresie od dnia 1 marca do dnia 31 sierpnia 2015 r. lub do których w tym czasie dołączono wzmianki dodatkowe, czy przypiski, a których nie przeniesiono w wyznaczonym wcześniej terminie, tj. do dnia 31 grudnia 2015 r.

II. Szczegółowe rozwiązania

Możliwość upoważniania pracowników do przenoszenia aktów stanu cywilnego do rejestru stanu cywilnego (art. 1 pkt 8 projektu dot. art. 124a). Jest to jedna z najbardziej pożądaných zmian usprawniających pracę urzędów stanu cywilnego. Znaczna część urzędów stanu cywilnego, zwłaszcza w dużych ośrodkach miejskich, jeszcze przed wejściem w życie ustawy z dnia 28 listopada 2014 r. – Prawo o aktach stanu cywilnego (Dz. U. poz. 1741, z późn. zm.) korzystała z aplikacji wspierających, do których dane z aktów stanu cywilnego wprowadzali pracownicy, dokonując przy tym interpretacji treści aktu. Bez tych czynności urzędy nie mogłyby przez lata sprawnie funkcjonować. Większość tych osób nadal pracuje w urzędach stanu cywilnego. Poza umiejętnościami praktycznymi, wielu pracowników podniosło także kwalifikacje zawodowe, korzystając

z szerokiej oferty kursów i studiów podyplomowych, co w tej chwili procentuje wyższą jakością pracy. Od dnia 1 marca 2015 r. każdy akt przenoszony z papierowej księgi stanu cywilnego do rejestru stanu cywilnego wymaga dodatkowego zaangażowania kierownika urzędu stanu cywilnego lub jego zastępcy, który uwierzytelnia ten dokument w systemie. Niewątpliwie, czynność przeniesienia aktu stanu cywilnego wymaga dużej wiedzy i umiejętności interpretacji zapisów w aktach stanu cywilnego, niemniej jednak nie ma przeszkód, aby w razie wątpliwości lub konieczności weryfikacji wprowadzonych danych, pracownik przed uwierzytelnieniem skonsultował się z kierownikiem urzędu stanu cywilnego lub jego zastępcą. Dodatkowo trzeba wskazać, iż proponowana zmiana przyznaje kierownikowi urzędu stanu cywilnego uprawnienie do upoważnienia pracownika urzędu stanu cywilnego, jednak to do kierownika będzie należała ocena, czy dany pracownik jest osobą godną zaufania i można mu powierzyć to zadanie. Na podstawie raportów z rejestru stanu cywilnego można stwierdzić, iż miesięcznie około 360 tysięcy aktów stanu cywilnego jest przenoszonych do rejestru stanu cywilnego, zatem przyznanie takich uprawnień pracownikom przyspieszyłoby nie tylko sam proces przenoszenia aktu stanu cywilnego, ale również przebieg wydawania odpisów z takiego aktu. Projektowane upoważnienie, ze względów przedstawionych wyżej, jest przewidziane wyłącznie dla pracowników urzędu stanu cywilnego, a nie innych pracowników urzędu gminy, dlatego nie zastosowano analogicznego rozwiązania jak w art.10 ust. 2 ustawy przewidującego możliwość upoważnienia przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta) innego pracownika gminy do wydawania odpisów i niektórych zaświadczeń. Projekt realizuje również postulaty kierowników urzędów stanu cywilnego największych miast w kraju, między innymi Warszawy, Krakowa, Poznania, Katowic, Łodzi, Rzeszowa, Gdańska i Wrocławia. Najważniejszym z nich jest możliwość wydawania odpisów aktów stanu cywilnego, sporządzonych w księgach stanu cywilnego z wykorzystaniem danych zamieszczonych w aplikacjach wspierających rejestrację stanu cywilnego, prowadzonych przed wdrożeniem rejestru stanu cywilnego, bez konieczności przenoszenia tych aktów do centralnego rejestru (art. 1 pkt 10 projektu dot. projektowanego art. 127b). Odpisy wydawane byłyby według nowego wzoru, zgodnie – pod względem formy i treści – z wymaganiami przewidzianymi w obowiązujących przepisach. Rozwiązanie to będzie można wykorzystać, w sytuacji gdy:

- 1) uprawniony podmiot, określony w art. 45 ustawy – Prawo o aktach stanu cywilnego, złoży wniosek o wydanie odpisu;
- 2) nie ma konieczności wprowadzenia zmian w akcie stanu cywilnego, np. zamieszczenia wzmianki dodatkowej o zmianie nazwiska osoby, której akt dotyczy, czy też przypisków przy akcie, a także nie zaistnieje potrzeba uzupełnienia aktu, o którym mowa w art. 124 ust. 4, w zakresie niezbędnym do wydania odpisu zgodnego pod względem treści z odpisem, który byłby wydany z rejestru stanu cywilnego.

Właściwym do wydania odpisu z aplikacji wspierających będzie wyłącznie kierownik urzędu stanu cywilnego, przechowujący księgę stanu cywilnego, w której sporządzono akt stanu cywilnego, ponieważ tylko ten organ będzie miał dostęp do aktu, z którego należy wydać odpis. Z rozwiązania tego będzie można skorzystać przez okres 5 lat od daty wejścia w życie ustawy. Będzie to czas w trakcie którego powinien zostać przeprowadzony proces masowej migracji aktów stanu cywilnego do centralnego rejestru stanu cywilnego. Ministerstwo Cyfryzacji zakłada przeprowadzenie tego procesu w dwóch trybach: migracji danych z aplikacji wspierających oraz migracji z aktów stanu cywilnego z papierowych ksiąg stanu cywilnego.

Celem wprowadzanej zmiany jest usunięcie zaległości w największych urzędach stanu cywilnego w rozpatrywaniu wniosków o wydanie odpisu aktu stanu cywilnego. Jak pokazała dotychczasowa praktyka odmiejszczenie szeregu czynności, w tym między innymi uzyskanie odpisu aktu w dowolnym urzędzie stanu cywilnego w kraju, niezależnie od tego, gdzie akt został sporządzony, doprowadziło do sytuacji, w której ciężar świadczenia na rzecz społeczeństwa wielu usług z zakresu rejestracji stanu cywilnego został przeniesiony na urzędy stanu cywilnego, usytuowane w największych aglomeracjach miejskich, w których skupiają się główne ośrodki życia obywateli, ale też siedziby podmiotów prowadzących działalność gospodarczą, wnioskujących o wydanie odpisów aktów stanu cywilnego. Problem ze sprawną obsługą w urzędach stanu cywilnego nasilił się od dnia 1 września 2015 r., w którym upłynął 6-cio miesięczny okres przejściowy, umożliwiający między innymi wydawanie odpisów aktów stanu cywilnego na podstawie danych zgromadzonych w aplikacjach wspierających rejestrację stanu cywilnego. Przykład wybranych urzędów stanu cywilnego pokazuje, że liczba wpływających miesięcznie wniosków może doprowadzić

do dużych zaległości w obsłudze obywateli oczekujących na wydanie odpisu aktu stanu cywilnego. Dla przykładu można wskazać, iż miesięcznie do urzędu stanu cywilnego w Warszawie wpływa około 18 500 wniosków o wydanie odpisu aktu stanu cywilnego, w Krakowie – około 5800, we Wrocławiu – około 5300, w Łodzi – około 4500, w Poznaniu – około 3700. Przy czym znaczna część tych żądań jest składana do kierownika urzędu stanu cywilnego posiadającego księgę stanu cywilnego, w której sporządzono akt, i tak dla Warszawy ponad 86% złożonych wniosków dotyczy wydania odpisu z aktu stanu cywilnego sporządzonego w księdze, w posiadaniu której jest Kierownik Urzędu Stanu Cywilnego m.st. Warszawy, dla Łodzi – ponad 93%, dla Krakowa – około 94%, dla Wrocławia – ponad 58%, dla Poznania ponad 92%. Zatem możliwość realizacji części z tych wniosków (dot. aktów niewymagających jakichkolwiek zmian) bez konieczności przenoszenia aktów stanu cywilnego do centralnego rejestru stanu cywilnego może znacznie usprawnić pracę największych urzędów stanu cywilnego, nie wpływając przy tym znacząco na proces przenoszenia aktów do rejestru stanu cywilnego. W aktualnie przyjętym modelu przenoszenia aktów stanu cywilnego (dotychczas przeniesiono 1,96% aktów sporządzonych w okresie 1946–2013) na przeniesienie do rejestru zasobów urzędów stanu cywilnego potrzeba około 30 lat.

Najprawdopodobniej, skorzystanie z proponowanego rozwiązania będzie wiązało się z koniecznością dostosowania aplikacji wspierających. Niemniej, zakres tych zmian i ich ewentualne koszty będą zależne od rodzaju wykorzystywanej aplikacji i umowy zawartej przez dany urząd. Dla przykładu można podać USC m.st. Warszawy, który wskazuje, że koszty zmian będą znikome, gdyż większość zostanie zrealizowana w ramach umowy serwisowej, jako dostosowanie do obowiązujących przepisów prawa.

Proponowany przepis daje możliwość, nie obliguje urzędów do stosowania projektowanego rozwiązania. Tak więc decyzja o skorzystaniu z przepisu będzie indywidualną decyzją danego urzędu i w konsekwencji to dany urząd będzie ponosił koszty z tym związane. Również do dnia 1 marca 2015 r. urzędy korzystały z możliwości wykorzystywania aplikacji wspierających na własny koszt, na własny koszt dostosowywały te systemy. Koszty te nie były finansowane w ramach dotacji na zadania zlecone. Obecnie, pomimo wprowadzenia centralnego rejestru stanu cywilnego, część urzędów nadal korzysta z tych aplikacji i samodzielnie ponosi koszty ich utrzymania i modernizacji.

Kolejną niezbędną zmianą jest rozszerzenie uprawnień do unieważniania w trybie administracyjnym aktów stanu cywilnego oraz wzmianek dodatkowych. Dlatego też w projekcie przewidziano dwa różne tryby administracyjnego unieważniania aktów stanu cywilnego. Pierwszy stanowi rozszerzenie dotychczasowych uprawnień wojewody związanych z unieważnianiem aktu stanu cywilnego w drodze decyzji administracyjnej, w sytuacjach gdy doszło do sporządzenia w księgach stanu cywilnego kilku aktów podlegających przeniesieniu do rejestru stanu cywilnego, a stwierdzających to samo zdarzenie. Dotyczyć to będzie, zarówno aktów sporządzonych w księgach, przeniesionych do rejestru stanu cywilnego (art. 1 pkt 9 projektu dot. art. 127), jak też aktów zarejestrowanych już po wejściu w życie ustawy, tj. po dniu 1 marca 2015 r. (art. 1 pkt 2 projektu dot. art. 39b). Tryb określony w dodawanym art. 39b jest odpowiednikiem przepisu art. 29 ustawy – Prawo o aktach stanu cywilnego z 1986 r. Drugi tryb pozwoli kierownikowi urzędu stanu cywilnego na unieważnianie aktów, które z przyczyn technicznych lub niewłaściwego zastosowania funkcjonalności rejestru stanu cywilnego błędnie zarejestrowano w rejestrze lub też błędnie przeniesiono z papierowej księgi ręcznie albo przy zastosowaniu aplikacji wspierającej. Znajdzie on zastosowanie zarówno w ramach rejestracji bieżącej (art. 1 pkt 2 projektu dot. art. 39a) jak i do aktów przenoszonych do rejestru stanu cywilnego, które zostały sporządzone przed dniem 1 marca 2015 r. albo sporządzonych w trybie art. 145 ustawy – Prawo o aktach stanu cywilnego, w okresie przejściowym do końca sierpnia 2015 r. (art. 1 pkt 10 projektu dot. art. 127a). Z tym, że uprawnienie kierownika urzędu stanu cywilnego do unieważniania aktów stanu cywilnego przenoszonych z papierowej księgi do rejestru stanu cywilnego rozszerzono o możliwość unieważnienia aktu przeniesionego błędnie na skutek omyłki pisarskiej. W takim przypadku nie miałyby bowiem zastosowanie postępowanie w sprawie sprostowania oczywistej omyłki, ponieważ akt sporządzony w księdze stanu cywilnego był prawidłowy. Możliwość unieważniania przez kierowników urzędów stanu cywilnego błędnych aktów stanu cywilnego pozwoli na sprawne wycofywanie z obrotu prawnego aktów, tj. w formie czynności materialno-technicznej, a nie decyzji administracyjnej, czy orzeczenia sądu. Jak pokazują przykłady działania największych urzędów stanu cywilnego, z powodu braku podstawy prawnej do unieważnienia aktów stanu cywilnego sporządzonych w rejestrze stanu cywilnego z powodu błędnego działania systemu lub też wyboru przez użytkownika niewłaściwej funkcjonalności rejestru, w poszczególnych urzędach stanu

cywilnego na unieważnienie może oczekiwać nawet po kilkadziesiąt aktów (np. we Wrocławiu – 110, w Częstochowie – 37, Łodzi – 36, Gdańsku – 35, Katowicach – 33). Dotychczasowa praktyka pokazała, iż mają miejsce również sytuacje błędnego sporządzenia wzmianki, która po dołączeniu do prawidłowo sporządzonego aktu stanu cywilnego zmienia jego treść. Nie zachodzi zatem potrzeba unieważniania całego aktu stanu cywilnego, a wystarczającym będzie unieważnienie wzmianki przez kierownika urzędu stanu cywilnego. Osiem miesięcy funkcjonowania nowego centralnego rejestru stanu cywilnego doprowadziło do tego, iż w największych urzędach stanu cywilnego oczekuje na unieważnienie nawet kilkadziesiąt błędnie sporządzonych wzmianek dodatkowych (np. w Łodzi – 60, Krakowie – 50, Katowicach – 48). Dlatego przewidziano również możliwość unieważnienia przez kierownika urzędu stanu cywilnego wzmianki dodatkowej, jeżeli dojdzie do błędnego sporządzenia wzmianki z przyczyn technicznych lub w wyniku niewłaściwego zastosowania funkcjonalności rejestru (art. 1 pkt 3 projektu dot. art. 41).

Uprawnienie kierowników urzędu stanu cywilnego do unieważniania, w drodze czynności materialno-technicznej, aktu stanu cywilnego albo wzmianki dodatkowej, błędnie zarejestrowanych w rejestrze stanu cywilnego z powodu błędów systemu lub niewłaściwego użycia przez użytkownika systemu funkcjonalności dostępnych w rejestrze znajdzie zastosowanie w szczególności, gdy:

- 1) wielokrotnie sporządzono ten sam akt stanu cywilnego dotyczący tej samej osoby, z powodu zawieszenia działania systemu;
- 2) zastosowano błędny tryb sporządzenia aktu urodzenia, który uniemożliwia poprawne wygenerowanie i wydanie odpisu aktu stanu cywilnego;
- 3) wybrano niewłaściwy tryb sporządzenia aktu w rejestrze stanu cywilnego na podstawie orzeczenia sądu o przysposobieniu;
- 4) dla dziecka żywo urodzonego sporządzono akt urodzenia jak dla dziecka martwo urodzonego, ponieważ system automatycznie narzuca taki tryb sporządzenia aktu, w efekcie czego dane dziecka żywo urodzonego są zamieszczane w odpisie skróconym aktu urodzenia dedykowanym wyłącznie dla dziecka, które urodziło się martwe;

- 5) doszło do kilkukrotnego zamieszczenia w akcie stanu cywilnego tej samej wzmianki dodatkowej, podpisanej jednym podpisem kierownika urzędu stanu cywilnego lub jego zastępcy,
- 6) brak było możliwości poprawienia wzmianki dodatkowej w sytuacji błędnie wpisanej treści wzmianki dodatkowej w jej części edytowalnej;
- 7) sporządzono dwa akty, ponieważ system pozwalał na podpisanie w tym samym czasie przez dwóch kierowników urzędu stanu cywilnego tego samego projektu aktu;
- 8) sporządzono projekt aktu zgonu na podstawie protokołu zgłoszenia zgonu, system zmieniał stan cywilny osoby zmarłej po oznaczeniu płci osoby zmarłej; jeżeli np. oznaczono stan cywilny osoby jako „rozwidziona” na protokole zgonu, to na projekcie aktu zgonu po oznaczeniu płci osoby zmarłej system zmieniał stan cywilny na „panna”;
- 9) zmieniła się kolejność wzmianek – nieuwzględnianie ich treści na odpisach skutkowało niezawinioną przez kierownika urzędu stanu cywilnego niemożnością wydania prawidłowego odpisu aktu stanu cywilnego;
- 10) nadmiarowo dodawano wzmianki: dla likwidacji problemu wydawania nieprawidłowych odpisów aktów stanu cywilnego z prawidłowych aktów użytkownicy dodawali wzmianki, którymi wpisywali dane będące już w akcie (co jest sprzeczne z istotą wzmianki) albo je ponownie migrowali;
- 11) system usuwał miejsce zgonu po modyfikacji danych przy akcie stanu cywilnego; jeżeli użytkownik modyfikował dane przy akcie system usuwał z aktu miejsce zgonu.

Nie są to przypadki, w których sąd powinien unieważniać akt stanu cywilnego albo dołączoną do niego wzmiankę dodatkową. Dotychczasowe przepisy nie dają takiej możliwości wojewodzie, ponieważ obecne brzmienie ustawy – Prawo o aktach stanu cywilnego pozwala wojewodzie tylko na unieważnienie jednego z dwóch aktów stanu cywilnego sporządzonych w księgach stanu cywilnego przed dniem wejścia w życie ustawy. Poza tym postępowanie prowadzone przez wojewodę wydłużyłoby procedurę unieważnienia błędnego aktu stanu cywilnego czy wzmianki. Dlatego z uwagi na konieczność niezwłocznego wyeliminowania z obrotu prawnego aktów stanu cywilnego

i wzmianek błędnie sporządzonych, w projekcie przewidziano prosty i szybki sposób na ich usunięcie.

Dodatkowo, jeżeli dojdzie do wydania z błędnie sporządzonego aktu stanu cywilnego odpisu lub odpisu aktu stanu cywilnego z unieważnioną wzmianką, osoba, która otrzymała taki odpis, zostanie powiadomiona o unieważnieniu przez kierownika urzędu stanu cywilnego aktu lub wzmianki i otrzyma nieodpłatnie odpis prawidłowego aktu stanu cywilnego.

Projekt zakłada przy tym, że nowe przepisy dotyczące administracyjnego trybu unieważniania aktów i wzmianek dodatkowych znajdą zastosowanie również do aktów sporządzonych po dniu 1 marca 2015 r. oraz wzmianek dołączonych do aktów stanu cywilnego od tej daty, gdyż to właśnie w początkowym okresie funkcjonowania nowego rejestru stanu cywilnego miały miejsce najliczniejsze nieprawidłowości (art. 3 projektu).

Projektodawca, uwzględniając postulaty Konferencji Episkopatu Polski, wprowadza regulacje określające liczbę wydawanych przez kierownika urzędu stanu cywilnego zaświadczeń stwierdzających brak okoliczności wyłączających zawarcie małżeństwa oraz liczbę, załączanych do tego zaświadczenia, formularzy zaświadczeń niezbędnych do wypełnienia przez duchownego udzielającego małżeństwa wyznaniowego wywołującego skutki cywilnoprawne. Pozwoli to na uniknięcie ewentualnych wątpliwości odnośnie do wymaganej liczby tych dokumentów oraz podmiotów, dla których są przeznaczone poszczególne egzemplarze (art. 1 pkt 5 projektu zmieniający brzmienie art. 81).

Aby uniknąć potencjalnego spiętrzenia zadań w urzędach stanu cywilnego oraz zminimalizować utrudnienia w pracy urzędów, przewidziano również 5 letni okres na uzupełnienie rejestru stanu cywilnego. Ustawa zakłada, że kierownicy urzędu stanu cywilnego, którzy w okresie od dnia 1 marca do dnia 31 sierpnia 2015 r. sporządzili w papierowych księgach akty stanu cywilnego lub wprowadzili do tych aktów zmiany w postaci wzmianek lub przypisków, byli obowiązani przenieść takie akty do rejestru stanu cywilnego najpóźniej do dnia 31 grudnia 2015 r. Część urzędów stanu cywilnego skorzystała z okresu przejściowego uprawniającego do sporządzania aktów stanu cywilnego i wprowadzania w nich zmian w papierowych księgach stanu cywilnego. Wielu kierowników urzędu stanu cywilnego, pomimo, że rejestrowało w tym czasie

urodzenia, małżeństwa i zgony, które wystąpiły po dniu 28 lutego br., już w rejestrze stanu cywilnego, to nadal wydawało odpisy z papierowych ksiąg stanu cywilnego. Co oznacza, że w przypadku otrzymania wniosku o wydanie odpisu lub zaświadczenia akt stanu cywilnego nie był przenoszony do rejestru stanu cywilnego. Zgodnie z przepisami ustawy od dnia 1 września 2015 r. wszystkie czynności z zakresu rejestracji stanu cywilnego kierownicy urzędu stanu cywilnego wykonują wyłącznie w nowym rejestrze, mając przy tym krótki czas na przeniesienie aktu do rejestru (maksymalnie 10 dni roboczych od daty złożenia wniosku o odpis lub zaświadczenie, a niezwłocznie w przypadku gdy akt jest niezbędny do czynności z zakresu rejestracji stanu cywilnego). Zatem, aby zminimalizować obciążenie urzędów stanu cywilnego, bez negatywnego wpływu na rejestr stanu cywilnego, zaproponowano uchylenie art. 145 ust. 13 ustawy (art. 1 pkt 11 projektu) i jednocześnie w art. 2 projektu zobowiązano kierowników urzędu stanu cywilnego do przeniesienia do rejestru – w okresie 5 lat od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy – aktów stanu cywilnego niezarejestrowanych do dnia 31 grudnia 2015 r.

Poza wymienionymi rozwiązaniami projekt przewiduje zmiany doprecyzowujące przepis art. 32 ust. 4 ustawy w zakresie wyłączenia biegłego sądowego oraz tłumacza przysięgłego z obowiązku składania przed kierownikiem urzędu stanu cywilnego oświadczenia o wykonywaniu powierzonego zadania sumiennie i bezstronnie, dochowując tajemnicy prawnie chronionej oraz kierując się w swoim postępowaniu uczciwością i etyką (art. 1 pkt 1 projektu), celem uspoźnienia rozwiązań z przyjętymi w art. 32 ust. 3. Przepisy dotyczące biegłych sądowych i tłumaczy przysięgłych stanowią, że mogą nimi być wyłącznie osoby o najwyższych kwalifikacjach zawodowych, a także zaufania publicznego, sumienne i bezstronne. Z tych względów przyjmowanie od tych osób oświadczenia, o którym mowa w art. 32 ust. 4 jest nieuzasadnione.

Doprecyzowano również przepis art. 47 ust. 1 (art. 1 pkt 4 projektu), wskazując jednoznacznie, że jeden egzemplarz odpisu aktu stanu cywilnego jest wydawany z urzędu zarówno po sporządzeniu aktu urodzenia, zgonu, jak też po sporządzeniu aktu małżeństwa. Dotychczasowa treść przepisu może sugerować ograniczenie wydawania odpisu wyłącznie w przypadku sporządzenia aktu urodzenia i zgonu, ponieważ stanowi on o wydawaniu tego odpisu osobie zgłaszającej zdarzenie, co nie ma miejsca, przy sporządzaniu aktu małżeństwa. Usunięto wątpliwości interpretacyjne w zakresie

składania przez obywatela polskiego przebywającego za granicą wniosku o transkrypcję aktu za pośrednictwem konsula (art. 1 pkt 6 projektu dot. art. 104 ust. 4a i art. 106 ust. 4). Aktualne przepisy wskazują na możliwość skorzystania z pośrednictwa konsula wyłącznie w przypadku transkrypcji aktu małżeństwa, podczas gdy jest to oczekiwane również w przypadku aktu urodzenia i zgonu. Projekt zakłada, że ustawa wejdzie w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia, z wyjątkiem przepisów wymagających dostosowania rozwiązań technicznych w ramach Systemu Rejestrów Państwowych, tj. wprowadzających zmiany w zakresie przenoszenia przez upoważnionych pracowników stanu cywilnego aktów do rejestru stanu cywilnego, które wejdą w życie w dniu 1 sierpnia 2016 r., a także zmiany w zakresie administracyjnego unieważniania aktów stanu cywilnego oraz wzmianek dodatkowych, które wejdą w życie po upływie 6 miesięcy od daty ogłoszenia ustawy w Dzienniku Ustaw.

Dostosowanie Systemu Rejestrów Państwowych będzie polegało na wprowadzeniu funkcjonalności pozwalających na unieważnianie przez kierownika urzędu stanu cywilnego aktów i wzmianek dodatkowych w przypadkach określonych w ustawie oraz uwierzytelniania przez pracowników urzędu stanu cywilnego aktów stanu cywilnego przeniesionych do rejestru stanu cywilnego.

Projekt ustawy nie zawiera przepisów technicznych, zatem nie podlega notyfikacji zgodnie z trybem przewidzianym w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039 oraz z 2004 r. poz. 597). Nie zachodzi również konieczność przedkładania projektu rozporządzenia instytucjom i organom Unii Europejskiej lub Europejskiemu Bankowi Centralnemu.

Projekt ustawy nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej.

<p>Nazwa projektu Ustawa o zmianie ustawy – Prawo o aktach stanu cywilnego</p> <p>Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Ministerstwo Cyfryzacji</p> <p>Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Podsekretarz Stanu – Tomasz Zdzikot</p> <p>Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu Dyrektor Departamentu Spraw Obywatelskich Karolina Grenda – nr tel. 22-60-28-450</p>	<p>Data sporządzenia 2016-04-26</p> <p>Źródło: inne; postulaty jednostek samorządu terytorialnego, KWRiST oraz Konferencji Episkopatu Polski</p> <p>Nr w wykazie prac UD5</p>
--	--

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Zasadniczym celem ustawy jest usprawnienie pracy urzędów stanu cywilnego oraz poprawa obsługi obywateli. W obliczu trudności związanych z funkcjonowaniem Systemu Rejestrów Państwowych, postulowane przez urzędy stanu cywilnego, przyznanie pracownikom urzędów stanu cywilnego uprawnień do przenoszenia do rejestru stanu cywilnego aktów sporządzonych w papierowych księgach stanu cywilnego, nie tylko przyspieszy proces przenoszenia aktów do systemu centralnego, ale również usprawni proces wydawania odpisów obywatelom.

Kolejna proponowana zmiana polegająca na możliwości wydawania przez okres 5 lat od daty wejścia w życie projektowanej ustawy odpisów aktów stanu cywilnego nowego wzoru na podstawie danych zamieszczonych w aplikacjach wspierających rejestrację stanu cywilnego powadzonych w urzędach przed wdrożeniem systemu centralnego, bez konieczności jednoczesnego przenoszenia tych aktów do rejestru centralnego, pozwoli na usunięcie zaległości w największych urzędach stanu cywilnego przy rozpatrywaniu wniosków o wydanie odpisów aktów. Jak pokazała praktyka odmiejszczenie szeregu czynności, doprowadziło do sytuacji, w której ciężar świadczenia na rzecz społeczeństwa wielu usług z zakresu rejestracji stanu cywilnego został przeniesiony na urzędy znajdujące się w dużych aglomeracjach miejskich. Ponadto proponowane rozwiązanie wpłynie również na terminowość obsługi spraw w innych urzędach stanu cywilnego w kraju, ponieważ pozwoli na terminową obsługę zleceń i przenoszenie aktów stanu cywilnego do rejestru stanu cywilnego na potrzeby innych urzędów stanu cywilnego.

Proponowane w projekcie zmiany rozwiązują problemy błędnej rejestracji aktów stanu cywilnego i wzmianek dodatkowych, które powstały z przyczyn technicznych lub w wyniku niewłaściwego zastosowania przez użytkowników funkcjonalności systemu, szczególnie w pierwszym okresie prowadzenia rejestru stanu cywilnego. Brak narzędzi oraz podstaw prawnych dla organów niezbędnych do sprawnego usuwania błędnie wprowadzonych do rejestru stanu cywilnego danych (sporządzonych lub przeniesionych aktów, sporządzonych wzmianek dodatkowych), sprawia, że mylne wpisy funkcjonują w rejestrze i mogą wprowadzać w błąd organy i obywatele bazujących na zawartych w tym rejestrze informacjach.

Na poprawę organizacji pracy w urzędach pozytywnie wpłynie wprowadzenie nowego 5-letniego przepisu przejściowego, umożliwiającego zasilenie rejestru stanu cywilnego o akty stanu cywilnego sporządzone w papierowych księgach stanu cywilnego w okresie od dnia 1 marca do dnia 31 sierpnia 2015 r., które do końca 2015 r. nie zostały przeniesione do centralnego rejestru stanu cywilnego.

Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom Konferencji Episkopatu Polski, wprowadzono regulacje określające liczbę wydawanych przez kierownika urzędu stanu cywilnego zaświadczeń stwierdzających brak okoliczności wyłączających zawarcie małżeństwa oraz liczbę załączanych do tego zaświadczenia formularzy zaświadczeń niezbędnych do wypełnienia przez duchownego udzielającego małżeństwa wyznaniowego wywołującego skutki cywilnoprawne. Rozwiązanie to stanowi odzwierciedlenie obecnie stosowanej praktyki.

Projektowana ustawa przewiduje również regulacje doprecyzowujące dotychczasowe przepisy, do których należy zaliczyć zwolnienie biegłego sądowego i tłumacza przysięgłego z obowiązku składania oświadczeń o sumiennym i bezstronnym wykonywaniu obowiązków oraz jasne wskazanie, że dotychczasowy przepis dotyczący wydawania odpisów skróconych aktów stanu cywilnego z urzędu, po zarejestrowaniu zdarzenia, odnosi się nie tylko do urodzenia czy zgonu, ale także do małżeństwa. Ustawodawca wypełnia też dotychczasową lukę prawną, jasno określając uprawnienie osób zamieszkałych poza granicami Polski do wystąpienia do konsula z wnioskiem o transkrypcję aktu urodzenia oraz aktu zgonu.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Jest rekomendowane działanie legislacyjne polegające na przyznaniu pracownikom urzędu stanu cywilnego uprawnień do przenoszenia do rejestru stanu cywilnego aktów sporządzonych w papierowych księgach stanu cywilnego, wprowadzenie administracyjnego trybu unieważniania aktów stanu cywilnego oraz wzmianek dodatkowych błędnie sporządzonych. Projekt zmierza również do wydłużenia czasu na realizację przez kierowników urzędu stanu cywilnego obowiązku

przenoszenia do rejestru aktów sporządzonych w okresie od dnia 1 marca do dnia 31 sierpnia 2015 r. lub do których w tym czasie dołączono wzmianki dodatkowe czy przypiski. Na uzupełnienie aktów stanu cywilnego w rejestrze stanu cywilnego, których kierownicy urzędu stanu cywilnego nie wprowadzili do centralnego rejestru do dnia 31 grudnia 2015 r., zostanie zapewniony dodatkowy czas. Do takiego uzupełnienia rejestru musi dojść w okresie 5 lat od daty wejścia w życie ustawy.

Dzięki proponowanym rozwiązaniom legislacyjnym stopniowo zostaną usunięte zaległości w przenoszeniu aktów do rejestru oraz zostanie usprawniona obsługa obywateli w urzędach stanu cywilnego. Ponadto zostaną wyeliminowane z obrotu prawnego akty stanu cywilnego i wzmianki dodatkowe sporządzone błędnie z przyczyn technicznych lub błędnego zastosowania funkcjonalności systemu, co zapewni wysoką jakość danych zgromadzonych w rejestrze. Doprecyzowanie regulacji w zakresie liczby wydawanych przez kierowników urzędów stanu cywilnego zaświadczeń stwierdzających brak okoliczności wyłączających zawarcie małżeństwa oraz liczbę załączanych do tego zaświadczenia formularzy zaświadczeń niezbędnych do wypełnienia przez duchownego udzielającego małżeństwa wyznaniowego wywołującego skutki cywilnoprawne, pozwoli uniknąć pojawiających się obecnie wątpliwości odnośnie do wymaganej liczby tych dokumentów oraz podmiotów, dla których przeznaczone są poszczególne egzemplarze. Ujednolicenie stosowanej praktyki i rozstrzygnięcie wątpliwości interpretacyjnych umożliwią:

- 1) zwolnienie biegłego sądowego i tłumacza przysięgłego z obowiązku składania oświadczeń o sumiennym i bezstronnym wykonywaniu obowiązków;
- 2) jasne określenie, że wydawanie z urzędu jednego egzemplarza odpisu skróconego aktu stanu cywilnego bezpośrednio po zarejestrowaniu zdarzenia odnosi się nie tylko do urodzenia czy zgonu, ale także do małżeństwa;
- 3) doprecyzowanie, że uprawnienia osób zamieszkałych poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej do wystąpienia do konsula z wnioskiem o transkrypcję dotyczą również aktu urodzenia oraz aktu zgonu.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Z uwagi na charakter i zakres projektowanej regulacji nie ma konieczności badania problemu.

Problematyka regulowana przez projekt ustawy nie jest objęta przepisami prawa Unii Europejskiej. W poszczególnych państwach funkcjonują zróżnicowane mechanizmy regulujące funkcjonowanie zagadnień związanych z aktami stanu cywilnego. Rejestracja stanu cywilnego należy do domeny prawa rodzinnego, które jest zastrzeżone dla wyłącznego władztwa krajowego. Z tego względu nie ma uzasadnienia dla dokonywania analizy porównawczej z rozwiązaniami przyjętymi w tym zakresie w innych krajach.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
urzędy stanu cywilnego	2257	opracowanie własne	Przyznanie kierownikom USC uprawnienia do upoważniania pracowników do przenoszenia aktów do rejestru stanu cywilnego. Zmiany w trybie unieważniania wzmianek dodatkowych sporządzonych z powodu błędów systemowych czy w wyniku błędnego zastosowania funkcjonalności systemu. Możliwość wydawania odpisów aktów stanu cywilnego z aplikacją wspierającą rejestrację stanu cywilnego bez konieczności przenoszenia aktu do rejestru stanu cywilnego. Wydłużenie czasu na realizację przez kierowników USC obowiązku przenoszenia do rejestru aktów sporządzonych w okresie od dnia 1 marca do dnia 31 sierpnia 2015 r. lub do których w tym czasie dołączono wzmianki dodatkowe czy przypiski.
województwie	16	informacja ogólnodostępna	Uprawnienie do administracyjnego

			unieważnienia aktów stanu cywilnego, jeśli zarejestrowano lub przeniesiono do rejestru stanu cywilnego więcej niż jeden akt stwierdzający to samo zdarzenie.
Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Ministerstwo Cyfryzacji	2	informacja ogólnodostępna	Dostosowanie systemu teleinformatycznego, w którym jest prowadzony rejestr stanu cywilnego do zmian wprowadzanych ustawą.
podmioty uprawnione do otrzymania odpisu aktu stanu cywilnego	trudno oszacować	-	Możliwość szybkiej realizacji wniosku o wydanie pełnego lub skróconego odpisu aktu stanu cywilnego.
kościół i związki wyznaniowe	11	informacja ogólnodostępna	W zakresie liczby egzemplarzy zaświadczeń niezbędnych do zawarcia wyznaniowego małżeństwa wywołującego skutki cywilnoprawne.

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Zgodnie z § 52 ust. 1 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. poz. 979, z późn. zm.) projekt został opublikowany na stronie Rządowego Centrum Legislacji w zakładce Rządowy Proces Legislacyjny. W ramach konsultacji społecznych i w celu wykonania obowiązku wynikającego z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. poz. 1414, z późn. zm.), projekt ustawy został zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie internetowej Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji. Projekt został także przekazany do zaopiniowania kościołom i związkom wyznaniowym, Generalnemu Inspektorowi Ochrony Danych Osobowych, Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, wojewodom oraz kierownikom urzędu stanu cywilnego w Częstochowie, Bydgoszczy, Warszawie, Krakowie, Poznaniu, Wrocławiu, Rzeszowie, Łodzi, Gdańsku, Katowicach, Szczecinie, a także Stowarzyszeniu Urzędników Stanu Cywilnego RP.

W ramach konsultacji międzyresortowych uwagi do projektu zgłosili Ministrowie: Cyfryzacji, Finansów, Spraw Zagranicznych oraz Rządowe Centrum Legislacji.

Minister Cyfryzacji (MC) – zaproponował wprowadzenie terminu, w którym kierownik usc będzie zobowiązany unieważnić błędny akt stanu cywilnego – uwagę uwzględniono, wprowadzając wymóg unieważnienia aktu „niezwłocznie” po stwierdzeniu błędnej rejestracji; zaproponował użycie określenia „w wyniku” niewłaściwego zastosowania funkcjonalności rejestru – uwagę uwzględniono; zaproponował rozszerzenie kręgu podmiotów uprawnionych do wszczęcia postępowania w sprawie unieważnienia aktu lub aktów stwierdzających to samo zdarzenie o MC i Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji (MSWiA) – uwagi nie uwzględniono, wskazując, że wojewoda z racji sprawowanego nadzoru jest właściwy do prowadzenia tego typu postępowań, natomiast MC czy MSWiA jak i inne organy, które ujawnią istnienie takich aktów, mogą zainicjować postępowanie, informując wojewodę, który w takim przypadku przeprowadzi postępowanie z urzędu. Jednocześnie usunięto z przepisu część zdania o zawiadomianiu wojewody przez kierownika usc o istnieniu takich aktów, uznając ją za nadmiarową; MC zawniósł o wprowadzenie ograniczenia terminem możliwości wydawania odpisów z wykorzystaniem aplikacji wspierających – uwagę uwzględniono wskazując termin 5 lat; zawniósł też o określenie terminu na przeniesienie do rejestru stanu cywilnego aktów stanu cywilnego, które sporządzono lub w których dokonywano jakichkolwiek zmian w okresie przejściowym, tj. 1 marca 2015 – 31 sierpnia 2015 r., a których nie przeniesiono do tego rejestru do 31 grudnia 2015 r. – uwagę uwzględniono, wskazano termin 5 lat na wykonanie tego obowiązku; MC wniósł o uzupełnienie uzasadnienia o wskazanie jednostek redakcyjnych zmienianej ustawy, do których odnoszą się poszczególne fragmenty uzasadnienia, dokonania korekty OSR w zakresie pkt 11, które uwzględniono; MC poddał w wątpliwość użyte w OSR stwierdzenie, że zmiany wprowadzane w projekcie są spowodowane wadliwością systemu skoro, część z nich, np. upoważnienie kierowników usc do unieważniania aktów stanu cywilnego, zostały wprowadzone na wniosek użytkowników, którzy przyznali, że dochodzi do nieprawidłowej rejestracji na skutek omyłek, a nie błędów systemu – OSR został uzupełniony.

Minister Spraw Zagranicznych (MSZ) – zwrócił uwagę na potrzebę uzupełnienia przepisów o wskazanie wprost możliwości skorzystania przez obywatela z wnioskowania za pośrednictwem konsula o transkrypcję aktu urodzenia i zgonu, tak jak ma to miejsce w przypadku aktu małżeństwa – uwagę uwzględniono.

Rządowe Centrum Legislacji (RCL) – zaproponowało umiejscowienie przepisu dotyczącego unieważniania aktów stanu cywilnego przez kierownika usc w rozdziale „Rejestracja Stanu Cywilnego”, a nie „Zmiany w aktach stanu cywilnego” – uwagi nie uwzględniono, wyjaśniając, że w rozdziale dot. zmian w aktach są już przepisy dotyczące unieważniania aktów,

dlatego umiejscowienie w tym rozdziale projektowanej regulacji będzie bardziej czytelne dla kierowników usc; zaproponowano wprowadzenie przepisu przejściowego dla postępowań o unieważnienie aktów, wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie ustawy – uwagi nie uwzględniono, wskazując, że na zasadach ogólnych dla takich postępowań będą miały zastosowanie nowe przepisy; wskazano potrzebę uzupełnienia projektu o nowy przepis przejściowy umożliwiający przeniesienie do rejestru stanu cywilnego wszystkich aktów stanu cywilnego, które sporządzono lub w których dokonywano jakichkolwiek zmian w okresie przejściowym 6 miesięcy (1 marca 2015 r. – 31 sierpnia 2015 r.), a których nie przeniesiono do tego rejestru do 31 grudnia 2015 r. – uwagę uwzględniono.

Minister Finansów (MF) – wskazał na konieczność uzupełnienia OSR w zakresie wpływu proponowanych rozwiązań na koszty budżetu Państwa, w tym obowiązku wysłania pisma i odpisu na skutek unieważnienia aktu stanu cywilnego, a także ewentualnego wpływu na katalog zadań zleconych z zakresu administracji rządowej oraz czas niezbędny na ich wykonanie, kosztów wprowadzenia obowiązku wydawania stosownej liczby zaświadczeń stwierdzających brak okoliczności wyłączających zawarcie małżeństwa, a także kosztów dostosowania aplikacji wspierających do wydawania odpisów aktów stanu cywilnego, zobowiązano również do wskazania jednego źródła sfinansowania zadania dostosowania systemu na skutek zmian wynikających z projektu – uwagi uwzględniono, stosowne wyjaśnienia i uzupełnienia znalazły się w OSR. W ramach konsultacji społecznych, uwagi do projektu zgłosili wojewodowie: Dolnośląski, Łódzki, Małopolski, Mazowiecki, Podkarpacki, Zachodniopomorski; Stowarzyszenie Urzędników Stanu Cywilnego: urzędy stanu cywilnego w Łodzi, Krakowie, Piotrkowie Trybunalskim, Rzeszowie, Warszawie, Urząd Miasta w Szczecinie.

Najwięcej uwag zgłoszono do projektowanego przepisu umożliwiającego wydawanie odpisów z aktów stanu cywilnego sporządzonych w księgach na podstawie danych zgromadzonych w systemach komputerowych prowadzonych na podstawie przepisów dotychczasowych (USC w Piotrkowie Trybunalskim, Urząd Miasta Szczecina, Podkarpacki UW, Zachodniopomorski UW), wskazując, że konsekwencją tego przepisu będzie m.in. spowolnienie procesu napełniania rejestru stanu cywilnego aktami sporządzonymi w księgach na podstawie wcześniej obowiązujących przepisów, uniemożliwienie rozliczalności blankietów na których są wydawane odpisy czy sporządzanie statystyk. Natomiast USC w Krakowie zawnioskował o rozszerzenie możliwości zastosowania tego przepisu również do przypadków kiedy odpis jest niezbędny do sporządzenia kolejnego aktu stanu cywilnego. Na skutek zgłoszonych uwag MSWiA ponownie wystąpiło do urzędów stanu cywilnego, na których wnioski w projekcie przewidziano możliwość wydawania odpisów z wykorzystaniem danych zgromadzonych w takich systemach, o ponowne rozważenie, w kontekście zgłoszonych uwag i zagrożeń, czy takie rozwiązanie jest faktycznie niezbędne. USC w Warszawie, Częstochowie, Katowicach, Wrocławiu, Poznaniu, Stowarzyszenie Urzędników Stanu Cywilnego jednoznacznie potwierdziły konieczność wprowadzenia przedmiotowego rozwiązania celem usprawnienia obsługi obywateli, zapewniając przy tym, że blankiety odpisów aktów stanu cywilnego będą rozliczane. Uwzględniając wszystkie aspekty projektowanego rozwiązania, pozostawiono przepis w projekcie uznając, że realizuje on cel wprowadzanych zmian. Jednocześnie przepis został ograniczony czasem obowiązywania do 5 lat, a także doprecyzowany przez wskazanie warunków, jakie musi spełniać akt stanu cywilnego sporządzony w księdze, aby mogły z niego być wydane odpisy z wykorzystaniem danych zgromadzonych w aplikacjach.

USC w Piotrkowie Trybunalskim zawnioskowało o umożliwienie unieważniania wzmianki zawierającej błąd pisarski w części edytowalnej. Wyjaśniono, że tego rodzaju przypadek należy kwalifikować jako sytuację umożliwiającą zastosowanie projektowanego przepisu o możliwości unieważnienia wzmianki przez kierownika usc – do czasu wprowadzenia zmian w systemie umożliwiających wyeliminowanie takich błędów w systemie.

USC Kraków, Dolnośląski UW i Małopolski UW zawnioskowały o skrócenie terminu wejścia w życie przepisu przewidującego możliwość upoważnienia pracowników usc do przenoszenia aktów do rejestru stanu cywilnego – uwagi wstępnie nie uwzględniono, niemniej jednak na etapie uzgodnień projektu w ramach Komitetu Rady Ministrów do Spraw Cyfryzacji i zgłoszonej w ich toku uwagi przez MC, termin wejścia w życie przepisu został skrócony i wyznaczony na dzień 1 sierpnia 2016 r.

USC Kraków i Urząd Miasta Szczecina zgłosiły uwagę dotyczącą potrzeby określenia terminu na przeniesienie do rejestru stanu cywilnego aktów stanu cywilnego, które sporządzono lub w których dokonywano jakichkolwiek zmian w okresie przejściowym 6 miesięcy (1 marca 2015 r. – 31 sierpnia 2015 r.), a których nie przeniesiono do tego rejestru do dnia 31 grudnia 2015 r. – uwaga uwzględniona, wskazano termin 5 lat na wykonanie tego obowiązku.

USC Kraków podniósł, że wprowadzenie możliwości unieważniania przez kierownika usc aktów stanu cywilnego z powodów technicznych lub niewłaściwego zastosowania funkcjonalności rejestru stanu cywilnego jest nowym zadaniem, które należy uwzględnić w dotacjach na zadania zlecone – uwaga nie została uwzględniona ponieważ nie jest to zadanie nowe, czynność ta będzie się faktycznie sprowadzała do sporządzenia wzmianki, czego kierownik dokonywał również na podstawie dotychczasowych przepisów, z tym że na podstawie orzeczenia sądu lub wojewody.

USC Warszawa, USC Łódź, Łódzki Urząd Wojewódzki oraz Stowarzyszenie Urzędników Stanu Cywilnego zgłosiły uwagę dotyczącą stworzenia możliwości unieważniania jednego lub więcej aktów stanu cywilnego stwierdzających to samo zdarzenie w rejestracji bieżącej, ponieważ faktycznie dochodzi do takich sytuacji, w szczególności na skutek transkrypcji aktów – uwagę uwzględniono.

USC Łódź, Łódzki Urząd Wojewódzki, Mazowiecki Urząd Wojewódzki zgłosiły uwagę dotyczącą umożliwienia unieważniania z urzędu przez kierowników usc aktów stanu cywilnego błędnie przeniesionych do rejestru stanu cywilnego na skutek błędu pracownika – uwaga uwzględniona, dodano przesłankę umożliwiającą kierownikowi usc

unieważnienie aktu również w sytuacji stwierdzenia w przeniesionym do rejestru aktu stanu cywilnego omyłki pisarskiej, niezasadne byłoby bowiem w takim przypadku zastosowanie instytucji sprostowania oczywistej omyłki z uwagi na fakt, że akt sporządzony w księdze przed przeniesieniem był prawidłowy.

Urząd Miasta Szczecina wniósł o doprecyzowanie projektowanych przepisów dotyczących unieważniania aktów stanu cywilnego o rozszerzenie możliwości unieważnienia aktu w przypadku wydania odpisów wielojęzycznych na podstawie Konwencji nr 16 dotyczącej wydawania wielojęzycznych odpisów skróconych aktów stanu cywilnego, sporządzonej w Wiedniu dnia 8 września 1976 r. – uwagi nie uwzględniono, wyjaśniając, że odpis wielojęzyczny jest odpisem skróconym, z tych powodów doprecyzowanie przepisów jest zbędne.

Urząd Miasta Szczecina zaproponował rozszerzenie projektowanego przepisu dotyczącego upoważniania pracowników usc do przenoszenia aktów stanu cywilnego do rejestru, analogicznie do art. 10 ust. 2 ustawy, przez wskazanie wójta (burmistrza, prezydenta) do upoważniania pracowników usc, co miałyby zastosowanie w tych urządach, w których nie ma zatrudnionego kierownika usc – uwagi nie uwzględniono, wskazując, że wójt (burmistrz, prezydent) z mocy prawa jest kierownikiem usc, natomiast analogicznego rozwiązania jak przewidziane w art. 10 ust. 2 ustawy nie zastosowano z uwagi na to, że upoważnienie ma dotyczyć wyłącznie pracowników usc, a nie innego pracownika urzędu gminy.

Urząd Miasta Szczecina wniósł o doprecyzowanie art. 47 ustawy, przez jednoznaczne zobowiązanie kierownika usc do wydania jednego egzemplarza odpisu aktu stanu cywilnego, zarówno po rejestracji urodzenia, zgonu jak też po sporządzeniu aktu małżeństwa, ponieważ praktyka kierowników nie jest jednolita – uwagę uwzględniono.

Urząd Miasta Szczecina zaproponował uzupełnienie przepisu art. 32 ust. 4 ustawy o wyłączenie dla biegłego sądowego oraz tłumacza przysięgłego, analogicznie do art. 32 ust. 3 – uwagę uwzględniono.

Urząd Miasta Szczecina prosił o rozważenie wprowadzenia regulacji określającej sposób dysponowania opłatą dodatkową za przyjęcie oświadczenia o wstąpieniu w związek małżeński poza usc – uwagi nie uwzględniono, wyjaśniając, że jest to wewnętrzna sprawa każdej gminy.

Stowarzyszenie Urzędników Stanu Cywilnego zaproponowało doprecyzowanie powodów przenoszenia aktów stanu cywilnego sporządzonych w księgach do rejestru stanu cywilnego, tak aby było możliwe przenoszenie aktów bez konieczności dokonywania jakichkolwiek czynności na aktach – uwagi nie uwzględniono, wyjaśniając, że przepisy ustawy nie stoją temu na przeszkodzie (art. 124 ustawy stanowi, że akty sporządzone w księgach podlegają przeniesieniu), natomiast w ustawie wymienione są sytuacje, w których kierownik jest do tego zobowiązany.

Mazowiecki Urząd Wojewódzki zaproponował, aby w projektowanych przepisach określenie dla aktów „dotyczących tej samej osoby” zastąpić „tej samej osoby, lub tych samych osób” albo „tego samego zdarzenia” – uwaga uwzględniona, zastosowano określenie „stwierdzający to samo zdarzenie”.

Mazowiecki Urząd Wojewódzki zaproponował wprowadzenie przepisu przejściowego dla postępowań o unieważnienie aktów, wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie ustawy – uwagi nie uwzględniono, wskazując, że na zasadach ogólnych dla takich postępowań będą miały zastosowanie nowe przepisy.

Małopolski Urząd Wojewódzki zawniósł o doprecyzowanie pojęć: „błąd rejestracji z przyczyn technicznych” oraz „niewłaściwe zastosowanie funkcjonalności rejestru stanu cywilnego” – uwagi nie uwzględniono, wskazując, że zdefiniowanie tych pojęć mogłoby ograniczyć możliwość zastosowania przepisu w nieprzewidzianych przypadkach.

Małopolski Urząd Wojewódzki zaproponował ponadto powrót do wskazania przesłanek, jakimi powinien kierować się wojewoda przy unieważnianiu aktu lub aktów stwierdzających to samo zdarzenie – uwagi nie uwzględniono, wyjaśniając, że zastosowanie powinny mieć ogólne zasady prowadzenia postępowań wynikające z Kodeksu postępowania administracyjnego. Poza tym, wskazane przesłanki nie miałyby zastosowania dla aktów takiej samej treści, a takie przypadki również występują. Małopolski UW zaproponował też doprecyzowanie liczby zaświadczeń wydawanych w trybie art. 81, wskazując na potrzebę zabezpieczenia w określonych przypadkach jednego egzemplarza zaświadczenia dla kierownika usc – uwagi nie uwzględniono, wyjaśniając, że przepis wskazuje liczbę wydawanych „na zewnątrz” zaświadczeń, a nie na potrzeby kierowników usc. Poza tym treść przepisów była uzgodniona z Konferencją Episkopatu Polski.

Zachodniopomorski UW – zaproponował rozwiązanie techniczne uniemożliwiające wydawanie odpisów z aktów stanu cywilnego w stosunku do których jest prowadzone postępowanie o unieważnienie – uwaga nie dotyczyła projektu, tylko zmian systemowych, powiadomiono, że taka zmiana została już zgłoszona do realizacji.

USC Rzeszów zaproponował rozszerzenie zakresu zmian przewidzianych w projekcie o: ograniczenie sytuacji, w których jest wydawany odpis zupełny aktu stanu cywilnego na skutek sprostowania lub uzupełnienia aktu do postępowań toczonych na wniosek, doprecyzowania przepisów stanowiących o dokumentach wymaganych do zawarcia małżeństwa za granicą, skorygowania przepisu art. 88 ust. 3 ustawy w zakresie podstawy do zamieszczania danych w akcie małżeństwa, w sytuacji gdy sąd zwolnił daną osobę z przedstawienia dokumentów niezbędnych do zawarcia małżeństwa, odmiejscowienia składania oświadczeń w sprawie nazwiska noszonego po zawarciu małżeństwa. Z kolei Urząd Miasta Szczecina zaproponował doprecyzowanie art. 74 ustawy o wskazanie właściwości sądu do unieważnienia nowego aktu urodzenia przysposobionego, a także odmiejscowienie przyjmowania zapewnień do zawarcia związku małżeńskiego. Uwag powyższych nie uwzględniono, ponieważ zakres projektowanych zmian został ograniczony do przepisów wymagających pilnego wprowadzenia. Zaproponowane zmiany wymagają dodatkowej dokładnej analizy i będą rozważone podczas oceny ex post rozwiązań przyjętych w ustawie.

W dniu 16 marca 2016 r. odbyła się konferencja uzgodnieniowa, na którą zaproszono przedstawicieli wszystkich organów, które zgłosiły uwagi do projektu, a także Stowarzyszenie Urzędników Stanu Cywilnego. Na konferencji omówiono

zgłoszone uwagi, wyjaśniono powody nieuwzględnienia części uwag. Wyjaśnienia zostały przyjęte, projekt uzgodniono. W toku opiniowania projektu przez Komisję Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego, uwagi zgłosiły Urzędy Stanu Cywilnego w Śremie i Częstochowie, Urząd Gminy w Rudnikach i Ogólnopolskie Porozumienie Organizacji Samorządowych.

USC w Śremie oraz Ogólnopolskie Porozumienie Organizacji Samorządowych (OPOS) kwestionowały przepis umożliwiający wydawanie odpisów z aktów stanu cywilnego, sporządzonych w księgach, na podstawie danych zgromadzonych w systemach komputerowych prowadzonych na podstawie przepisów dotychczasowych. Przy czym USC w Śremie uznał, że przepis ten miałby zastosowanie do wszystkich przypadków występowania o odpis - wyjaśniono, że możliwość ta będzie dotyczyła wyłącznie wniosków składanych do usc przechowującego księgę, tak więc nie będzie to miało wpływu na pracę innych urzędów. USC w Śremie zaproponował też zastąpienie projektowanego przepisu wydłużeniem terminu wydawania odpisów - wyjaśniono, że takie rozwiązanie stałoby w sprzeczności z celem ustawy, jakim jest usprawnienie obsługi obywateli. OPOS wskazywał, że pozostałe rozwiązania w projekcie powinny wystarczyć do usprawnienia obsługi, a proponowane rozwiązanie zahamuje proces migracji aktów do rejestru centralnego, stworzy zagrożenie bezpieczeństwa obrotu prawnego oraz spowoduje dodatkowe koszty dla urzędów - uwagi nie uwzględniono, odnosząc się do nich wyjaśniono, że pomimo dostrzeganych problemów, najistotniejsze jest usprawnienie obsługi obywateli. Wskazano także, że jest to rozwiązanie fakultatywne usc, które zdecydują się na nie, poniosą tego koszty, niemniej w toku uzgodnień przedstawiciele USC w Warszawie i Częstochowie twierdzili, że koszty te będą niewielkie, większość z nich będzie realizowana w ramach umów serwisowych. Zasadniczym powodem, jakim kierują się duże urzędy postulujące takie rozwiązanie, jest liczba kierowanych do nich wystąpień o wydanie odpisu. Wyjaśniono również, że nie można mówić o zagrożeniu obrotu prawnego, skoro przez wiele lat funkcjonowały w obrocie odpisy, których treści nie można było zweryfikować w żadnym systemie. Uwzględniając wszystkie aspekty projektowanego rozwiązania, pozostawiono przepis w projekcie, uznając, że realizuje on cel wprowadzanych zmian. Jednocześnie przepis został ograniczony czasem obowiązywania do 5 lat, a także doprecyzowany przez wskazanie warunków, jakie musi spełniać akt stanu cywilnego sporządzony w księdze, aby mogły z niego być wydane odpisy z wykorzystaniem danych zgromadzonych w aplikacjach.

Urząd Miasta Częstochowy wniósł o stworzenie możliwości unieważniania jednego lub więcej aktów stanu cywilnego stwierdzających to samo zdarzenie w rejestracji bieżącej, ponieważ faktycznie dochodzi do takich sytuacji w szczególności, na skutek transkrypcji aktów - uwagę uwzględniono.

OPOS zaproponował uzupełnienie projektu o przepis zmieniający obecny art. 6 oraz art. 10 ustawy. Charakter funkcji wójta/burmistrza/prezydenta miasta powoduje, że nie jest możliwe obecnie sprawne realizowanie zdań usc przez osoby piastujące to stanowisko. Takie rozwiązanie bardzo negatywnie wpływa na sprawność załatwianych spraw.

Obecne regulację uniemożliwiają wprowadzenie elastycznych metod zarządzania w usc oraz kształtowania struktury organizacyjnej najbardziej odpowiedniej do rzeczywistych warunków otoczenia. Wpływa to również na niską efektywność funkcjonowania urzędów. OPOS zasugerował aby wprowadzić zmiany, które spowodują, że w każdym usc kierownikiem będzie osoba z odpowiednimi kwalifikacjami. Ponadto to w jej gestii powinny znaleźć się uprawnienia do ustalenia ilu będzie zastępców oraz w jakim zakresie będą posiadali upoważnienie do reprezentowania organu - uwagi nie uwzględniono wyjaśniając, że jest to propozycja wykraczająca poza zakres nowelizacji, mającej na celu usprawnienie działania urzędów stanu cywilnego. Zadeklarowano jednocześnie, że przedstawiona propozycja zostanie rozważona podczas oceny ex post rozwiązań przyjętych w ustawie - Prawo o aktach stanu cywilnego, która musi nastąpić po 3 latach obowiązywania ustawy. Zaznaczono, że taka zmiana wymaga wnikliwej analizy nie tylko przepisów z zakresu rejestracji stanu cywilnego, ale także regulacji dotyczących funkcjonowania administracji publicznej, dodatkowo konieczna będzie szczegółowa weryfikacja takiego rozwiązania pod kątem kosztów, jakie może ono generować po stronie budżetów JST. OPOS zakwestionował też przepis przejściowy dotyczący stosowania nowych przepisów o unieważnianiu aktów i wzmianek w stosunku do aktów sporządzonych przed wejściem w życie ustawy w obawie o niewłaściwe stosowanie tego przepisu do nowych aktów - wyjaśniono, że przepis przejściowy reguluje kwestie stosowania nowych przepisów do spraw prowadzonych przed wejściem w życie ustawy, natomiast regulacje objęte zmianami ustawy będą miały zastosowanie do aktów i wzmianek rejestrowanych po dniu wejścia w życie ustawy. Z tych względów nie ma potrzeby wprowadzania jakichkolwiek zmian w tym zakresie.

Urząd Gminy w Rudnikach zawniósł o doprecyzowanie pojęć: „błąd rejestracji z przyczyn technicznych” oraz „niewłaściwe zastosowanie funkcjonalności rejestru stanu cywilnego” - uwagi nie uwzględniono, wskazując, że zdefiniowanie tych pojęć mogłoby ograniczyć możliwość zastosowania przepisu w nieprzewidzianych przypadkach. Zaproponował doprecyzowanie projektowanego przepisu dotyczącego upoważniania pracowników usc do przenoszenia aktów stanu cywilnego do rejestru, przez wskazanie wójta (burmistrza, prezydenta) do upoważniania pracowników usc co będzie miało zastosowanie w urzędach gdzie nie ma zatrudnionego kierownika usc - uwagi nie uwzględniono, wskazując, że wójt (burmistrz, prezydent) z mocy prawa jest kierownikiem usc, natomiast analogicznego rozwiązania jak w art. 10 ust. 2 nie zastosowano z uwagi na to, że upoważnienie ma dotyczyć wyłącznie pracowników usc, a nie innego pracownika urzędu gminy. Urząd Gminy w Rudnikach zawniósł też o skrócenie terminu wejścia w życie projektowanych przepisów, dla których przewidziano 6-miesięczne *vacatio legis* - uwagi wstępnie nie uwzględniono, niemniej na etapie uzgodnień w ramach Komitetu Rady Ministrów do Spraw Cyfryzacji i deklaracji MC termin ten został skrócony i wyznaczony na dzień 1 sierpnia 2016 r.

W dniu 30 marca 2016 r. projekt został uzgodniony z Komisją Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z ... r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]											
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0-10)
Dochody ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Wydatki ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Saldo ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Źródła finansowania	Zysk osiągnięty przez Centralny Ośrodek Informatyki											
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	<p>Dla sfery dochodów i wydatków budżetu państwa wprowadzenie regulacji będzie neutralne. Proponowane zmiany nie będą miały wpływu na katalog zadań zleconych oraz czas niezbędny do ich wykonania. Czynności proponowane w procedowanej nowelizacji nie są de facto nowe. Obecnie z unieważnieniem aktu czy wzmianki wiąże się obowiązek kierownika usc skierowania sprawy do rozpatrzenia przez sąd lub wojewodę, a potem sporządzenie wzmianki.</p> <p>Dodatkowych kosztów dla budżetu państwa nie powinien powodować projektowany obowiązek wysłania pisma wraz z odpisem aktu stanu cywilnego, bowiem został on zawężony jedynie do sytuacji, w której z unieważnionego aktu wcześniej wydano już odpis. Przepisy przewidujące możliwość unieważnienia błędnego aktu lub wzmianki przez kierownika usc mają na celu wycofanie z obrotu prawnego nieprawidłowych aktów stanu cywilnego z rejestru stanu cywilnego. Zgodnie z obecnie obowiązującymi przepisami, unieważnienie takich aktów wymaga przeprowadzenia postępowania przed sądem. Projektowane rozwiązanie będzie miało przede wszystkim zastosowanie do przypadków gdy zaraz po sporządzeniu nieprawidłowego aktu (wzmianki) kierownik zauważy błąd i nie wyda jeszcze odpisu. Tak więc sytuacji wymagających powiadomienia i sporządzenia nowego odpisu powinno być niewiele. Zebranie danych o liczbie takich przypadków nie byłoby natomiast obecnie miarodajne, ponieważ trudno porównywać skalę tego rodzaju przypadków z początków funkcjonowania nowego systemu, ze stanem obecnym i przyszłym, ponieważ system jest sukcesywnie poprawiany, a użytkownicy mają coraz szersze doświadczenia w pracy w rejestrze i liczba podobnych sytuacji maleje.</p> <p>Zmiany wprowadzone w art. 81 ustawy, określające liczbę wydawanych zaświadczeń i formularzy wymaganych w procedurze zawarcia małżeństwa przed duchownym, również nie będą wywoływać skutków finansowych. Wskazana w projektowanym przepisie liczba wydawanych zaświadczeń i formularzy jest tożsama z faktycznie wydawanymi przez kierowników usc, a projektowana zmiana ma na celu jedynie uregulowanie powszechnie stosowanej praktyki, zgodnie z deklaracją złożoną Konferencji Episkopatu Polski.</p> <p>Pozostałe zmiany o charakterze doprecyzującym obecne regulacje również nie wywołają dodatkowych kosztów po stronie budżetu państwa.</p> <p>Proponowane zmiany w ustawie – Prawo o aktach stanu cywilnego będą skutkowały dostosowaniem Systemu Rejestrów Państwowych, celem wprowadzenia funkcjonalności pozwalających na unieważnianie aktów i wzmianek dodatkowych w przypadkach określonych w ustawie, uwiaryzelnianie przez pracowników usc aktów stanu cywilnego przeniesionych do rejestru stanu cywilnego. Jednakże w związku z tym, że jedną z przyczyn ich wprowadzenia, poza błędami użytkowników wynikającymi z niewłaściwego stosowania funkcjonalności nowego systemu lub omyłką, jest także wadliwe działanie systemu, koszty zmian w rejestrze stanu cywilnego, w wysokości 131 733 zł zostaną pokryte z zysku osiągniętego dotychczas przez Centralny Ośrodek Informatyki, wykonawcę systemu, wobec którego od dnia 1 stycznia 2016 r. organem wykonującym funkcje organu założycielskiego, jest minister właściwy do spraw informatyzacji. Ponieważ wykonanie prac technicznych związanych z wprowadzanymi regulacjami prawnymi powinno nastąpić w ramach rozwoju Systemu Rejestrów Państwowych i zostać sfinansowane z zysku osiągniętego dotychczas przez Centralny Ośrodek Informatyki, nie będzie konieczności ubiegania</p>											

	<p>się o dodatkowe środki z budżetu państwa na ten cel.</p> <p>Możliwość wydawania odpisów aktów stanu cywilnego z aplikacji wspierających rejestrację stanu cywilnego spowoduje konieczność dostosowania tych aplikacji, co może wiązać się dodatkowymi kosztami po stronie jednostek samorządu terytorialnego, które zdecydują się skorzystać z tego rozwiązania. Niemniej jednak będzie to rozwiązanie fakultatywne. Trudno jednak oszacować ewentualne wydatki po stronie jednostek samorządu terytorialnego, ponieważ ewentualna odpłatność związana z dostosowaniem aplikacji wspierających będzie uzależniona od regulacji dotyczących dostosowania aplikacji wspierających do zmiany przepisów prawa, które będą wynikać z umów jakie zostały podpisane między organami a producentami aplikacji. Zakres tych zmian i ewentualne ich koszty będą zależne od rodzaju wykorzystywanej aplikacji i umowy zawartej przez dany urząd. Proponowany przepis daje możliwość, nie obliguje urzędów do stosowania projektowanego rozwiązania. Tak więc decyzja o skorzystaniu z przepisu będzie indywidualną decyzją danego urzędu i w konsekwencji to dany urząd będzie ponosił koszty z tym związane. Również do dnia 1 marca 2015 r. urzędy korzystały z możliwości wykorzystywania aplikacji wspierających na własny koszt, na własny koszt dostosowywały te systemy. Koszty te nie były finansowane w ramach dotacji na zadania zlecone. Obecnie, mimo wprowadzenia centralnego rejestru stanu cywilnego, część urzędów nadal korzysta z tych aplikacji i samodzielnie ponosi koszty ich utrzymania i modernizacji.</p>
--	--

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

		Skutki						
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0–10)
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z ... r.)	duże przedsiębiorstwa	Brak wpływu						
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	Brak wpływu						
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	Brak wpływu						
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa	Brak wpływu						
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	Brak wpływu						
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	Brak wpływu						
		Brak wpływu						
Niemierzalne								

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	
--	--

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu

☐ nie dotyczy	
Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).	☐ tak ☐ nie ☒ nie dotyczy
☐ zmniejszenie liczby dokumentów ☒ zmniejszenie liczby procedur ☒ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:	☐ zwiększenie liczby dokumentów ☐ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektronizacji.	☐ tak ☐ nie ☒ nie dotyczy

Komentarz:

Zmniejszenie obciążeń wynika z przyznania pracownikom urzędów stanu cywilnego uprawnień do przenoszenia do rejestru stanu cywilnego aktów sporządzonych w papierowych księgach stanu cywilnego, wprowadzenia administracyjnego trybu unieważniania aktów stanu cywilnego oraz wzmianek dodatkowych błędnie sporządzonych, możliwości wydawania odpisów aktów stanu cywilnego z aplikacji wspierających rejestrację stanu cywilnego. Powyższe przełoży się na ograniczenie liczby koniecznych do wykonania czynności po stronie kierowników urzędów stanu cywilnego, jak również spowoduje znaczne przyspieszenie załatwiania spraw przez pracowników urzędów, którzy uzyskają więcej uprawnień w zakresie przenoszenia aktów do rejestru centralnego.

9. Wpływ na rynek pracy

Projekt nie ma wpływu na rynek pracy.

10. Wpływ na pozostałe obszary

☐ środowisko naturalne	☐ demografia	☒ informatyzacja
☐ sytuacja i rozwój regionalny	☐ mienie państwowe	☐ zdrowie
☐ inne:		

Omówienie wpływu	Proponowane zmiany, w szczególności wprowadzenie administracyjnego trybu unieważniania aktów stanu cywilnego oraz wzmianek dodatkowych błędnie sporządzonych oraz możliwości wydawania odpisów aktów stanu cywilnego z aplikacji wspierających rejestrację stanu cywilnego przyczynią się do zwiększenia referencyjności rejestru stanu cywilnego, jak również poprawią jakość gromadzonych danych oraz wpłyną na uporządkowanie zawartości rejestru.
------------------	---

11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego

Wdrożenie przepisów projektowanej ustawy nastąpi z dniem następującym po dniu ogłoszenia w Dzienniku Ustaw. Natomiast zmiany wiążące się z koniecznością dostosowania rozwiązań technicznych w ramach Systemu Rejestrów Państwowych, tj. zmiany w zakresie przenoszenia przez upoważnionych pracowników aktów do rejestru wejdą w życie w dniu 1 sierpnia 2016 r., a zmiany w zakresie administracyjnego unieważniania aktów stanu cywilnego oraz wzmianek dodatkowych wejdą w życie po upływie 6 miesięcy od daty ogłoszenia ustawy w Dzienniku Ustaw.

12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?

Ewaluacja efektów nastąpi w terminie do dnia 30 kwietnia 2017 r., co wynika z art. 146 ustawy z dnia 28 listopada 2014 r. – Prawo o aktach stanu cywilnego. Zgodnie z tym przepisem minister właściwy do spraw wewnętrznych oraz minister właściwy do spraw informatyzacji są obowiązani do przeprowadzenia we wskazanym terminie analizy wpływu przyjętych rozwiązań na funkcjonowanie urzędów stanu cywilnego. Miernikiem będzie liczba aktów stanu cywilnego przeniesionych do rejestru przez pracowników urzędu stanu cywilnego. Wysokość miernika to udział procentowy aktów stanu cywilnego przeniesionych do rejestru przez upoważnionych pracowników w ogólnej liczbie aktów przeniesionych do rejestru oszacowano na poziomie 75%.

13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)

brak

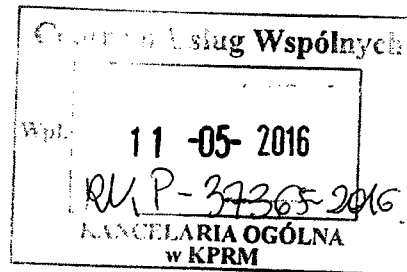

Warszawa, 9 maja 2016 r.

Minister
Spraw Zagranicznych

DPUE.920.189.2016 / 7/mn

dot.: RM-10-46-16 z 6 maja 2016 r.

KPRM

Pani
Jolanta Rusiniak
Sekretarz Rady Ministrów

Opinia

o zgodności z prawem Unii Europejskiej projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo o aktach stanu cywilnego, wyrażona przez ministra właściwego do spraw członkostwa Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej

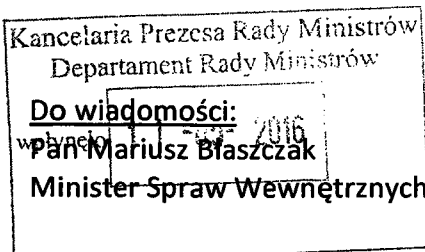
Szanowna Pani Minister,

w związku z przedłożonym projektem ustawy pozwalam sobie wyrazić poniższą opinię.

Projekt ustawy nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

Z poważaniem
z up. Ministra Spraw Zagranicznych
SEKRETARZ STANU

Konrad Szymański
Konrad Szymański

Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji